

ዋና ዋና ጭብጥ ሐሳቦች

የባዮቴክ/ልዉጠ-ህያዉ ሰብሎች በአለም አቀፍ ደረጃ ያሉበት ወቅታዊ ሁኔታ፣ 2012

**በክላይቭ ጀምስ፣ መስራች እና ሊቀመንበር (አይ ኤስ ኤ ኤ ኤ)
መታሰቢያነቱ 1 ቢሊዮን ለሚሆኑ ደሃ እና የተራቡ የአለም ህዝቦች**

በባዮቴክ ሰብሎች የተሸፈነ መሬት በ1996 ከነበረበት 1.7 ሚሊዮን ሄክታር 100 እጥፍ በማደግ በ2012 170 ሚሊዮን ሄክታር ደርሷል።

በ2012 በአለም አቀፍ ደረጃ በባዮቴክ ሰብሎች የተሸፈነ መሬት ሪከርድ በመስበር በ170.3 ሚሊዮን ሄክታር መሬት ላይ የተዘራ ሲሆን፣ አመታዊ እድገቱም 6% ነው። ከ2011 ጋር ሲነጻጸርም በ10.3 ሚሊዮን ሄክታር ብልጫ አሳይቷል።

2012 በባዮቴክ ሰብሎች የተሸፈነ መሬት በ1996 ከነበረበት 1.7 ሚሊዮን ሄክታር 100 እጥፍ በማደግ 170 ሚሊዮን ሄክታር የደረሰበት አመት ሆኗል።ይህም የባዮቴክ ሰብሎች በተጠቃሚዉ ዘንድ በፍጥነት ተቀባይ በመሆን በቅርብ ጊዜ ከወጡ ቴክኖሎጂዎች ሁሉ ቀዳሚ ያደርጋቸዋል። ለዚህም ምክኒያቱ ትርፋማ መሆናቸዉ ነዉ።

ከ1996 – 2012 ባለዉ ጊዜ ውስጥ በ30 የአለም አገራት ውስጥ የሚገኙ በሚሊዮኖች የሚቆጠሩ አርሶ-አደሮች ከ100 ሚሊዮን በላይ የተናጠል ዉሳኔዎችን በመወሰን እነዚህን ሰብሎች በእነዚህ አመታት ውስጥ በድምሩ ከ1.5 ቢሊዮን ሄክታር በላይ በሆነ መሬት ላይ ዘርተዋቸዋል። ይህም የመሬት ስፋት ከአሜሪካ ወይም ከቻይና የቆዳ ስፋት በ50% የሚበልጥ ነዉ። ይህም ተጠቃሚ አርሶ-አደሮች በቴክኖሎጂዉ ላይ ያላቸዉን እምነት፣ ቴክኖሎጂዉም ቀጣይነት ያለዉና አዋጭ መሆኑን የሚያስረዳ ሲሆን በተጨማሪም ማህበራዊ፣ ምጣኔ ሃብታዊና ለተፈጥሮ አካባቢም ጠቃሚ ቴክኖሎጂ መሆኑን ያሳያል።

ሁለት አዳዲስ አገራት፣ ሱዳን (ቢ.ቲ-ጥጥ) እና ኩባ (ቢ.ቲ-በቆሎ) ለመጀመሪያ ጊዜ በ2012 የባዮቴክ ሰብሎችን ዘርተዋል። በሌላ አንጻር ጀርመንና ሰዊድን “Amflora” የተባለዉን የባዮቴክ ድንች አልዘሩም። ይህም የሆነበት ምክኒያት ዝርያዉ ከገበያ በመወጣቱ ነዉ። በዚሁ አመት ፖላንድ ከዚህ በፊት ትዘራዉ የነበረዉን የባዮቴክ በቆሎ በመመሪያዎች አስቸጋሪነት ምክኒያት ለማቋረጥ ተገዳለች።

በ2012 የባዮቴክ ሰብሎችን ካመረቱ 28 አገራት መካከል 20 በማደግ ላይ ያሉ አገራት ሲሆኑ 8 ደግሞ በኢንዱስትሪ የበለጸጉ አገራት ናቸዉ። ይህም ቁጥር በ2011 ከነበረዉ 19 በማደግ ላይ ካሉ አገራት እና 10 በኢንዱስትሪ ከበለጸጉ አገራት ጋር ተቀራራቢ ነዉ።

በ2012 ከእስከ ዛሬዉ የበለጡ 17.3 ሚሊዮን (ከ2011 በ0.6 ሚሊዮን የበለጡ) አርሶ-አደሮች የባዮቴክ ሰብሎችን

አምርተዋል። ከዚህም ውስጥ ከ90% ወይም 15 ሚሊዮን የሚሆኑት በማደግ ላይ ባሉ አገራት ውስጥ የሚገኙ አነስተኛ አምራች አርሶ-አደሮች ናቸው። በዚህ አመት 7.2 ሚሊዮን አነስተኛ አርሶ-አደሮች በቻይና እና ሌላ 7.2 ሚሊዮን በህንድ የተሻለ ጥቅም እንደሚያገኙበት በማመናቸው ልወጠ-ህያዉ ጥጥን በ15 ሚሊዮን ሄክታር መሬት ላይ ለማምረት መርጠዋል።

በ2012 ለመጀመሪያ ጊዜ በአለም ከተዘራው የባዮቴክ ሰብሎች አብዛኛው (52%) የሚሆነውን የዘሩት በማደግ ላይ ያሉ አገራት ሲሆኑ በኢንዱስትሪ የበለጸጉ አገራት ድርሻ 48% ሆኗል። በዚህ አመት በማደግ ላይ ያሉ አገራት ውስጥ የነበረው የባዮቴክ ሰብሎች እድገት ፍጥነት ካደጉ አገራት ጋር ሲነጻጸር ሶስት እጥፍ (11%) እንዲሁም በቴክኖሎጂው የተሸፈነው መሬት ጭማሬ አምስት እጥፍ (8.7 ሚሊዮን ሄክታር) ይበልጣል። ባደጉ አገራት የነበረው የእድገት ፍጥነት 3% ወይም 1.6 ሚሊዮን ሄክታር ነበር።

የባዮቴክ ሰብሎች ከአንድ በላይ ጠቃሚ ባህሪያትን በወስጣቸው መያዛቸው አንዱ አስፈላጊው ባህሪያቸው ነው። በ2012 አስራ ሦስት አገራት ሁለትና ከዚያ በላይ ጠቃሚ ባህሪያትን የያዙ የባዮቴክ ሰብሎችን ዘርተዋል። በሚያበረታታ መልኩም ከ13ቱ አገራት አስሩ በማደግ ላይ ያሉ አገራት ናቸው። በዚህ አመትም ከጠቅላላው 170 ሚሊዮን ሄክታር መሬት ውስጥ ከሩብ በላይ (43.7 ሚሊዮን) የሚሆነው መሬት የተሸፈነው ከአንድ በላይ ጠቃሚ ባህሪያትን በወስጣቸው በያዙ የባዮቴክ ሰብሎች ነው።

ብራዚል ለአራተኛ ተከታታይ አመት ከሁሉም አገራት በበለጠ የባዮቴክ ሰብሎችን ሽፋን በማሳደግ የአለምን መሪነት እንደያዘች ናት። በዚህ አመት ከአምናው ጋር ሲነጻጸር የ6.8 ሚሊዮን ሄክታር ጭማሪ በማሳየት በባዮቴክ ሰብሎች የተሸፈነ እርሻዋን ወደ 36.6 ሚሊዮን ሄክታር ያሳደገች ሲሆን ይህም ከ2011 ጋር ሲነጻጸር የ21% ብልጫ አለው። በ2012 በአሜሪካ የተከሰተው ድርቅ የበቆሎን ምርታማነት በ21% የቀነሰው ሲሆን የሶያን ምርታማነት ደግሞ በ12% ቀንሶታል። በዚህ አመት ካናዳ የባዮቴክ ካኖላን በ8.4 ሚሊዮን ሄክታር ላይ ያመረተች ሲሆን ይህም ከጠቅላላው የካኖላ ሰብል ሽፋን 97.5% ነው።

አሜሪካ አሁንም የባዮቴክ ሰብሎችን 69.5 ሚሊዮን ሄክታር መሬት ላይ በማምረት ከአለም መሪ ስትሆን ይህም በአገሪቱ የሁሉም የባዮቴክ ሰብሎች አማካይ ተቀባይነት 90% ላይ እንዲገኝ አድርጎታል።

ህንድ የልወጠ-ህያዉ ጥጥን 10.8 ሚሊዮን ሄክታር መሬት ላይ ያመረተች ሲሆን ይህም ቁጥር በህንድ በጥጥ ከተሸፈነው አጠቃላይ መሬት የልወጠ-ህያዉን ጥጥ ድርሻ 93% ያደርሰዋል። ህንድ ከ2002 – 2011 ባሉት አመታት ውስጥ የልወጠ-ህያዉ ጥጥ ያገኘችው ገቢ 12.6 ቢሊዮን የአሜሪካ ዶላር የደረሰ ሲሆን በ2011 ብቻ እንኳ 3.2 ቢሊዮን ዶላር ገቢ አግኝታለች።

የዚህ ቴክኖሎጂ ሌላ ዋነኛ ተጠቃሚዎችም በአማካይ 0.5 ሄክታር መሬት ላይ የሚያመርቱ 7.2 ሚሊዮን አነስተኛ የቻይና አርሶ-አደሮች በድምሩ 4.0 ሚሊዮን ሄክታር መሬት ላይ ልወጠ-ህያዉ ጥጥ ያመረቱ ሲሆን ይህም የቴክኖሎጂውን ተቀባይነት 80% አድርጎታል።

አፍሪካም የልወጠ-ህያዉ ሰብሎችን በማምረት እድገት እያሳየች ሲሆን ደ.አፍሪካ ቀዳሚ በመሆን በባዮቴክ ሰብሎች የተሸፈነ የእርሻ መሬቷን በ0.6 ሚሊዮን ሄክታር በማሳደግ 2.9 ሚሊዮን ሄክታር አድርሳለች። ሱዳንም ደ. አፍሪካ፣ ቡርኪናፋሶ እና ግብጽን በመቀላቀል በአፍሪካ የባዮቴክ ሰብል አምራች አገራትን ቁጥር አራት አድረሶታል።

አምስት የአወሮፓ ህብረት አገራት 129071 ሄክታር መሬት ላይ ልወጠ-ህያዉ በቆሎ የዘሩ ሲሆን ይህም ከ2011 ጋር ሲወዳደር የ13% ብልጫ አለው። ስፔን በ116307 ሄክታር መሬት ላይ በመዝራት ቀዳሚ ስትሆን ከ2011 ሽፋኗ ጋር ሲወዳደር የ20% ብልጫ አሳይቷል።

ከ1996 – 2011 ባሉት ጊዜያት የባዮቴክ ሰብሎች በሚከተሉት መንገዶች ለምግብ ዋስትና፣ ለዘላቂ እድገትና የአየር ጸባይ ለውጥ የሚያመጣውን ተጽእኖ ለመቋቋም አስተዋጽኦ አድርጓል፤ የሰብል ምርትን በመጨመር (የዚህም ጭማሪ ዋጋ ግምት 98.2 ቢሊዮን ዶላር ይገመታል)፣ የተሻል የተፈጥሮ አካባቢን በመፍጠር (473 ሚሊዮን ኪ.ግ ጸረ-ተባይ ኬሚካል እንዳይረጭ በማድረግ)፣ በ2011 ብቻ የካርቦን ዳይ ኦክሳይድን ልቀት በ 23.1 ቢሊዮን ኪ.ግ በመቀነስ፤ ይህም 10.2 ሚሊዮን አውቶምቢሎችን ከመንገድ ወጭ ከማድረግ ጋር ይስተካከላል)፣ 108.7 ሚሊዮን ሄክታር መሬት ከመታረስ በማዳን ብዝሃ-ህይወትን በመጠበቅ፣ ከ15 ሚሊዮን የሚበልጡ አነስተኛና ደሃ አርሶ-አደሮችና ቤተሰቦቻቸው (በአጠቃላይ ወደ 50 ሚሊዮን የሚጠጉ አርሶ አደሮች) ራሳቸውን ከረሃብ እንዲታደጉ በማድረግ፣ የባዮቴክ ሰብሎች ጠቃሚነታቸው የታወቀ ቢሆንም እንደሌሎቹ መደበኛ የሰብል ዝርያዎች ሁሉ መደበኛ የሰብል አመራረት ዘዴዎችን (አፈራርቆ መዝራትና የሰብሎችን የተባይ ተቋቋሚነት ባህሪ ቶሎ እንዳያጡ የምንከተላቸውን ስራዎች) መፈጸም የግድ ነው።

ተገቢ የሆነ፣ ሳይንስን መሰረት ያደረገ፣ ከዋጋና ጊዜ አንጻር ወጤታማ የሆነ የልወጠ-ህያወ ሰብሎችን አጠቃቀም መመሪያ አለመኖር የባዮቴክ ሰብሎች በሚፈለገው መጠን እንዳይስፋፉ እንቅፋት እየሆነ ይገኛል። ይህ መመሪያ ሃላፊነት የተሞላበት፣ ማለፍ ባለበት ሂደት ውስጥ ተፈትኖ ማለፍ ያለበት ሲሆን ቴክኖሎጂውን በሚያድጉ አገራት እንዳይስፋፉ ግን እንቅፋት ግን መሆን የለበትም።

በ2012 የባዮቴክ ሰብሎች ዘር አለም አቀፍ ግብይት 15 ቢሊዮን የአሜሪካ ዶላር ደርሷል።

የወደፊት እይታ - የወደፊቱ የባዮቴክ ሰብሎች እድገት እይታ አበረታች ነው። አመታዊ እድገቱ መጠነኛ ይሆናል ተብሎ የሚገመት ሲሆን ለዚህም ምክንያቱ በአምራች አገሮች ውስጥ የዋና ዋና ባዮቴክ ሰብል አምራች አርሶአደሮች ጋ ቴክኖሎጂው በመዳረሱና አዲስ ተቀባይ አርሶ አደሮች ብዙም ባለመሆናቸው ነው።

አይ ኤስ ኤ ኤ ኤ (ISAAA) ለትርፍ ያልተቋቋመ በህዝብና በግል ተቋማት የሚረዳ ድርጅት ነው። በዚህ ሪፖርት ውስጥ የተጠቀሱት የባዮቴክ ሰብሎች ሽፋን ግምት የተቆጠሩት በወስጣቸው የያዙትን ባህሪ ግምት ውስጥ ባለማስገባት አንዴ ብቻ ነው።

የዚህን ጽሁፍ ዝርዝር መረጃዎች ከሚከተለው ጽሁፍ ማግኘት ይቻላል፤ ISAAA Brief 44 “Global Status of Commercialized Biotech/GM Crops: 2011”, authored by Clive James.

ተጨማሪ መረጃዎችን ከሚከተለው ድረ-ገጽ ማግኘት ይቻላል፡ <http://www.isaaa.org>
ወይም አዘጋጆችን በሚከተለው አድራሻ ማግኘት ይቻላል፡ ISAAA AfriCenter +254 20 4223618 email to africenter@isaaa.org